

Nordul lui Ilea

Despre întâmplarea din 25 ianuarie a unui pensionar din Medio-Monte

Domnul Mihai Cristescu Octogenar împlinise în 24 ianuarie șaizeci și șapte de ani. Inginer elecromecanic. Pensionar. Domiciliat în Medio-Monte, strada Bărăganului, bloc 2B, apartament 7, etaj II. Trăia fără nevastă. Copilul se mutase la Budapesta.

Profesor universitar. Domnul Mihai Cristescu Octogenar s-a decis în seara zilei de 25 ianuarie a.c. să rezolve toate problemele care existau pe plan mondial. Pe gratis.

Virtual. Ideea i-a apărut tocmai când ieșea din bodega Cristinei, situată pe strada Bărăganului, la numărul 65. Brusc. Se pregătea să treacă strada până la alimentară. “Creierul meu va fi zonat pe zone. Câte țări și continente există - atâtea zone voi avea. Eu consider că nu e corect ca pentru funcția asta virtuală să nu fiu plătit. Eu mai consider că nu e corect ca funcția asta virtuală să nu existe în nomenclatorul funcțiilor”, și-a spus domnul Mihai Cristescu Octogenar în acea seară.

Și apoi a început TOTUL. Adică au apărut edictele date în regim de urgență pentru rezolvarea tuturor problemelor existente pe plan mondial.

Edictul unu: Prin prezentul decret se declară Președinte Virtual Mondial domnul Mihai Cristescu Octogenar din Medio-Monte.

Funcțiile de președinte Real sau director Real vor fi doar cele de analiză și punere în practică a soluțiilor date de către Președintele Virtual Mondial, domnul Mihai Cristescu Octogenar, care de fapt și de drept duce stresul și greul eradicării problemelor.

Edictul doi: Activitatea trecută în edictul unu va figura în cartea de muncă și va fi considerată vechime în câmpul muncii la capitolul Activități Speciale și se va scrie în paranteză funcția prescurtată. De exemplu (P.V.). Se va elibera și o legitimație de serviciu reală. Scrisă negru pe alb. În așa fel ca (P.V.) să fie tratat corespunzător, să poată ieși în fața celorlalți demnitari și nu să stea în spate din lipsă de legitimație reală.

Ultimul edict: (P.V.) va fi purtat cu limuzinele oficiale cu acces la toate participările lor Reale și la toate distracțiile lor. (P.V.) rezolvă toate problemele și în calitate de inginer electromecanic pensionar real e tratat ca un cerșetor. De câte ori iese în oraș. Deoarece nu are acea legitimație.

“Din acea seară de 25 ianuarie, a început MUNCA. Prin activități intime am decis să realizez infrastructuri de Corp Virtual Prezidențial, cu ajutorul unei fete de la Intim Grup pentru următorii patru ani și la fel să obțin un Corp Virtual Prezidențial pentru scumpa mea țară România. Așa am decis să muncesc din patriotism și să-mi sacrific viața mea sexuală și să trăiesc agonizările mele. Fără recompensă și cu sacrificii enorme.

Conform cu un contract virtual am stipulat și realizarea pentru mine a unui destin fericit, bogat, cu o fată tânără, în care scop s-au pregătit cinci fete drăguțe din Medio-Monte. Iar aceste fete s-au măritat. Iar eu am rămas singur ca salariat al acestei societăți care nu vrea să recunoască meritele mele. Deși apelează tot timpul la mine. Eu am primit bani virtuali care nu au fost cuantificați ca în Occident pentru a-i transforma în bani reali:

N-am avut ce face cu ei. N-am putut cumpăra automobil. N-am putut supradota apartamentul așa cum au făcut vecinii mei de scară de pe strada Bărăganului. Vecinii mei sunt muncitori. Nu ingineri ca mine. Ei au ajuns mai bogați ca mine. Eu am rămas tot singur pustiu, fără iubire, sentimente, dragoste, respect social.

Din 25 ianuarie a.c. mă simt captiv în propriul meu apartament, unde n-am lăsat să intre nici o fată. Toate care au dorit să vină la mine au fost acaparate de vecinii ajunși mai dotați decât sunt eu. Am o pensie de doar o mie de lei reali. Din această cauză nu mă caută nici o femeie. Am probleme cu Ereția Sexuală. Am dezvoltat un Corp Virtual Prezidențial pentru domnul președinte al României Traian Băsescu și mi s-a dus ereția de la sută la sută, la zero la sută. Nimeni nu mai dorește să-mi refacă această erecție. Pe vremea lui Ceaușescu nu s-ar fi întâmplat una ca asta. Dar actualul Politic din țara mea a tăiat toate facilitățile în sensul de mai sus. Tocmai în cazul meu. Trebuie să stau de luni de zile fără erecție sexuală. De aici mi s-au paradi și nervii auditivi de la urechea stângă cu care aud mai rău.

A doua mare problemă a apărut din apartamentul vecinului meu Bustan. Acolo au loc petreceri cu femei și eu intru în coșmaruri sexuale și apoi în stare sexuală de boală generală când sunt doborât la pat. Aș avea nevoie de fata-medicament sexual. Mi-aș reveni imediat. La noi pe stradă, Cristina și Andreia controlează aceste servicii. Ele mă cunosc. Ele nu vor veni niciodată. Iar pe strada Bărăganului, în Medio-Monte case de toleranță nu există. Sunt discriminat și din acest punct de vedere. Propun pentru a reolva această situație câteva Case de Toleranță Mobile și Reale. Eu sunt cadrul de conducere. Virtual și am nevoie de superfemeie. Dar nu m-am format pentru funcția de superbărbat. Și deaia ele m-au dominat și m-au călcat în picioare.

Eu sunt o excepție sexuală și nu-mi pot rezolva această problemă deoarece n-am fost format ca subom la parametri biologici reali. De aceea am devenit trist și însingurat și în suferință sentimentală. N-am mai râs de șase luni de zile și nu m-am mai distrat la bodega de pe strada Bărăganului. N-am mai băut, dansat și mâncat intim și pe gratis. Nu sunt parlamentar, europarlamentar sau sportiv. Sunt inginer electromecanic pensionar.

Cristina și Andreia mă țin forțat în inactivitate sexuală împreună cu toți automobiliști lor. Așa că eu sunt nevoit să nu dau doi bani pe concepțiile acestor două superfemei și pe extazele și plăcerile lor sexuale. Și nici nu dau.

Iată de ce sunt în coșmaruri sexuale. Relația mea cu femeile este impus univocă și nu biunivocă. Cum o au alții. Nu mai râde nici o femeie spre mine. Nu mă mai sună nimeni la telefon și eu trebuie să mă forțez să fac totul și în locul lor, cea ce e foarte foarte obositor. E vorba de sechestrul, agonie, genocid sexual, singurătate sinistă, suferință și răni deschise și redeschise sentimental mai ales când Andreia și Cristina fac sex toată ziua și toată noaptea pe la vecinii mei. Uneori asta se întâmplă chiar la etajul unde locuiesc eu. În week-end-uri și sărbători legale viața mi se transformă în IAD RĂSTIGNIT.

Apoi așa am ajuns dintr-un rezervor de potență o simplă rezervă. Acum nu mai am acces nici la fetele de cea mai joasă speță. Penisul meu e tratat ca și cum n-ar exista.

Sunt apăsător permanent să intru într-o mare bătrânețe. Când mă întâlnesc în casa scării cu Măriuța - femeia noastră de servicii care dă cu mătura - îmi vine să-mi prind creierul cu mopul și să-mi-l răsucesc și să-mi retezesc cu flexul cu polizor suprafața din creier.

Degeaba tot scriu aceste lucruri. Le-am mai scris. Am adunat peste o mie de pagini. Ca să urc din nou pe treptele cunoașterii. Cristinei nu-i convin aceste lucruri scrise. Aceste adevăruri. Și mă atacă doar cu automobiliștii ei și-mi spune tot timpul că nu e nimic și că sunt doar bătrân. Asta spune tot timpul când eu am dreptate. Automobilele alea, limuzinele alea cu Andreia și Cristina în ele trec și pelângă blocul meu. Cristina umblă dezbrăcată la spate. I se văd umerii. Alții au acces direct la corpul ei. Și asta o fac alți bărbați în fiecare zi. În loc de rochie Cristina are trei părți de pânză. Cele trei părți pânză sunt stările ei de suflet și cum eu n-am continuitate nu mă pot mișca așa cum trebuie printre stările ei.

Cruntă și mistuitoare și pustiitoare e această suferință. Nu mai am pe cine să strâng în brațe noaptea. În pat. Nici cu cine să mă sărut. Și să mă excit. Și să ne iubim. N-am cu cine să vorbesc în casă verbal și sonor. Și nici cu cine să ies în oraș la distracție și dans. Și nici cine să-mi facă gospodăria în casă și nici curățenia. Deci nici un suflet care să fie suflet de la suflet.

Iată cum am ajuns să mă sacrific pentru întreaga lume. Iată de ce e măreață această cauză secretă și neînțeleasă de nimeni. Și iată de ce mă las în sinea mea dispețuit de Cristina și de Andreia și de Cosmina și de Lavinia. Și iată de ce mi-ar place să nu fiu Președintele Virtual, dar cum am ajuns să fiu sunt nevoit să trag scurta”.

Domnul Mihai Cristescu Octogenar se plimba pe strada Bărăganului din Medio-Monte. Agale. Rezolva toate problemele existente pe plan mondial. Pe gratis. Virtual.

De dimineață încercase s-o pipăie pe femeia de serviciu. În casa scării. “Nebunule”, zisese Măriuța și-l lovise cu mopul. Direct în ceafă. Apoi se apucase din nou de spălat la etajul doi. “Obsedatul dracului”, continuase femeia cu vorba molcuță. Cu multă înțelegere în suflet.

“Câtă neînțelegere și nerecunoștință există pe lume”, șoptise domnul Mihai Cristescu Octogenar, inginer electromecanic pensionar din Medio-Monte.

La bodega de pe strada Bărăganului, Cristina și Andreia servesc clienții. Un ceai. O cafeluță. O bere la halbă. Era 18 august. O călduroasă amiază de vară.

În Medio-Monte toate lucrurile mergeau ca pe roate. Toate problemele care apăsau comunitatea se rezolvaseră. Virtual.

Domnul Mihai Cristescu Octogenar se opri în stația de autobuz. Avea pieptul umflat. De mândrie. Împlinise în 24 ianuarie șaizeci și șapte de ani.

“Ce v-am spus eu, domnilor, toate merg strună”, șoptea domnul Octogenar fără să-l audă nimeni. Stația de autobuz era pustie.

De departe se auzea vocea unui crainic de radio care tocmai anunța micșorarea cu cincisprezece la sută a tuturor pensiilor din Medio-Monte. Domnul Mihai Cristescu Octogenar era pensionar. Rezolvase toate problemele. Virtual.

Profesor universitar. Domnul Mihai Cristescu Octogenar s-a decis în seara zilei de 25 ianuarie a.c. să rezolve toate problemele care existau pe plan mondial. Pe gratis.

Virtual. Ideea i-a apărut tocmai când ieșea din bodega Cristinei, situată pe strada Bărăganului, la numărul 65. Brusc. Se pregătea să treacă strada până la alimentară.

Mircea Bârsilă

Împlinirea poemului – a fiecărui poem - se realizează după o tehnică proprie, ce implică o zăbavă de „alchimist al cuvântului”, ocolișuri, răsuciri, reveniri, alunecări semantice în direcții imprevizibile: aspecte cerute de necesara rotunjire a mesajului și de ridicarea sa la starea de incandescență.

Mircea Bârsilă

studii

Arta poetică a lui Marian Drăghici

Procedeele formale utilizate de Marian Drăghici participă la configurarea unui stil poetic inedit și, totodată, contribuie la ordonarea simfonică a discursului, într-o formulă ce amintește de subtilitățile lirico-discursive din *Epopoea lui Ghilgameș* sau de amplele rostiri din *Biblie* înzestrate cu înalte virtuți plastice. Fictiva călătorie în Africa pentru a vâna lei și pentru o idolatră supunere în fața „femeii cernite” este continuată, în planul imaginarului, de necesara călătorie la Ierusalim, oraș a cărui existență (lirică) incumbă sugestia că singura zonă a salvării sigure și a „adevăratelor miracole” este lumea spiritului în varianta ei creștinească. Rezultatele lirice obținute în poezia ierusalim nu constă doar în efectele sonore, amintind de anumite descântece în care se apelează la „filarea epitetului”, ci și în modul de înlanțuire a imaginilor, în jocul lor, și, totodată, și în așa numita „muzică a sensurilor”: „Doamne du-mă la ierusalim/cântând dintr-o armonică roșie lucitoare.// Doamne du-mă din femeie în femeie//la femeia vieții mele ierusalimul,/cântând dintr-o armonică roșie ferfeniță făcută praf.//Doamne du-mă la ierulim oriunde aș merge/cântând sau nu.//Doamne du-mă la ierusalim chiar dacă/n-am să mai ies nicipând din câmpul moșilor/trăgând de-o armonică roșie printre dealuri roșii.//ah, ce armonică roșie lucitoare/îmi fu inima omului la tinerețe.//ah, ce armonică roșie ferfeniță făcută praf/îmi fu geniul inimii omului la bătrânețe.// (...)//vinul pe care-l bem, până și apa/e vin de ierusalim/și apă de ierusalim”. Sub semnul acestor procedee se împletesc și se despletesc, într-o libertate imagistică totală, și înțelesurile asumate în regim diurn ale *negresei* - o întrupare a ofertelor „negre” ale inteligenței (umane), ce subminează elanul vital elementar și care se opune naturii, cum afirma Bergson, prin faptul că, datorită ei, avem conștiința propriei noastre: „bate vântul prin negresă ca prin sită, când bate vântul./când plouă, plouă prin negresă/ca printr-un acoperiș spart.//toate sălbăticiunile afriicii scobiră cu ghearele cu dinții/sălas mustind etern în inima indiferentă a negresei./cu negresa ești, oriunde te-ai afla/absolut singur.// (...)//noaptea petrec călare pe negresă/după ce-am făcut dragoste cu ea dându-i bice/epuizând-o în toate clipele vieții și morții: epuizându-mă.//negresă bea când mă trezesc și soarele răsare din negresă/ca oul din găină, gata apus // (...)//atât de vastă e negresa că n-are casă/negresa, biata de ea, este casa.//iar în casă, la masa lungă și albă stă singură negresa./nu bea nu mănâcă./nu face nimic/doar stă./doar stă și așteaptă/cu aerul înțepenit, înfricoșător/că de mii de ani/doar stă și așteaptă.”(*negresa*).

Reprezentativ în ceea ce privește minuțioasa prelucrare a „materialului” și lărgirea lină a sensurilor, în felul în care se largesc cercurile concentrice ale apei în care a fost aruncată o piatră, este și acest fragment din *lunetistul*: „înainte de-a îmbătrâni aici/unde se ascunde lunetistul, unde lunetistul se ascunde/în tufa de baștină -//. înainte de-a îmbătrâni aici/numărând mereu banii/păhăruțului ce ni s-a dat,/păhăruțului ce ni s-a luat,/fie numele păhăruțului binecuvântat -// înainte de-a îmbătrâni aici/ascultând mereu ploaia cu exilații și cu morții,/surâsul ei nocturn peste case revărsat,/peste tufa de baștină/a bietului lunetist”....

În poemele lungi (*caracal sghișoara mea, lunetistul, motanul faustic. o poveste de iarnă neterminată, moartea succesivă,*

biblia belgrad eu și moara lui take), poetul descompune și recompile (realcătuiește) mesajul, spre a transmite sentimentul unei înțeleștări existențiale ce se intensifică sub semnul inadaptării la rigorile întunecate ale vieții și chiar și la cele destructive impuse de contextul istoric: „sunt/un cal/căzut/în fântână.//într-o fântână/seacă/din balcani.// zile întregi am bocit la trompetă pe chestia asta./zile întregi am urlat de plâns la trompeta regimentului/până noaptea târziu,/până mi-au albit părul și unghiile/zonele erogene au făcut pâl-pâl/deschideți omul acesta/e un dulap cu stafie -/și nu m-a ascultat nimeni/doar cocoșul de tablă de pe casă/cu scârțaiul lui metalic/atât de plat/de tăcut.//acum că războiul pare sfârșit/stau ca prostu’ și-ntreb, mă întreb/cum pisica penelopii am ajuns eu/în halul ăsta de degradare/auzi, cal căzut într-o fântână din balcani,/când alții în rasa mea bat câmpii înverzite,/călăresc, sunt călăriți,/stau la masă cu oamenii/beau, mănâncă, vorbesc,/beau mănâncă vorbesc/pun osul la rosul/banului public.//în ceea ce mă privește n-am decât să mor de foame/într-o fântână seacă din balcani - /dacă la atât m-a adus capul.//(...)//e o fântână seacă din balcani./am căzut în ea ca prostu’ cu trompeta regimentului/și-acum că armele tac/stau și cânt la trompetă/nu mai bocesc/nu mai urlu.// (...)//sunt cocoșul de tablă de pe casă./de pe o casă veche din balcani./atât de plat, de tăcut/sunt mormântul, apocalipsa/vocilor plafonate mici,/a momitelor de arici.//iarna, vara pâl-pâie în mine sfântul./iarna vara scârții și nici num-mi pasă” (*biblia belgrad eu și moara lui take*).

Poemul *ukulele* este axat pe angoasa trăită în termenii unei amare autopersiflări, iar condiția de *client* al barului „Lima” este asumată, cu o dramatică resemnare, ca soluție - fără alternative - de viață. La fel ca în toate poemele lungi, elementele de factură biografică sunt deviate, puțin câte puțin, spre o foarte profundă viziune poetică: „noapte-zi/ continuu, la foc imperceptibil,/din întunecata condiție de fruct uman/zărit prin frunzișul păhăruțelor/am decăzut bând, fumând, scriind versuri.//și-acum la lima într-un bar/pregătit sunt Doamne/să îmbătrânesc, să devin străvechi ca primul/ fruct uman zărit prin frunzișul păhăruțelor// (...)//da, pregătit sunt Doamne/ să îmbătrânesc, să devin străvechi ca aurul/și la fel de inutil, de caraghios,/ca o țigară aprinsă între degetele unui copil mort.”

Dacă în *Lunetistul* și în *Lunetistul & cocoșul de tablă*, poetul aducea în prim-plan tema echivalenței dintre exaltarea contemplativă a poetului și cea a misticului creștin, insistând asupra privilegiului lunetiștilor de a surprinde invizibilul cu ajutorul lunetei și chiar cu ochiul instruit în ceea ce privește o astfel de cunoaștere („formați-vă din/timp ochiul/pentru a surprinde/înregistra chiar invizibilul”), în *Harrum, cartea ratării* (Ed. Vinea, 2001), obsesia revelației a fost înlocuită cu aceea a raportului special dintre poet, poezie și realitate. Așa cum se spune în primul poem „Boul moscat la arat pagina albă, goală”, poezia, asimilată, altădată, cu starea de grație, a ajuns între timp la condiția de *urmă* a prezenței Îngerului în locul unde se așeza, altădată, în om, și cânta din roșia sa armonică: „La început, dar nu chiar la începutul începutului, fu îngerul cu armonică roșie./Și îngerul cu armonică roșie, trimis sau netrimis, venea la om./La urmă,

dar nu tocmai la urma urmei, îngerul n-a mai fost trimis, nici netrimis la om. Lumii/de-aici i s-ar trage sfârșitul. Dintr-un burduf de armonică”).

În această etapă, sensul muncii poetului - asemănătoare cu „munca mortului la fosta sa viață” - se reduce la încercarea de a salva sâmburele de „îngeritate” din propriul suflet și la dorința de a scrie „ghidul supraviețuirii poetului”. Chiar și motivul sfiorii de care lumea depinde ca „textus” (țesătură) a fost înlocuit cu acela al *băuturii* menite să alunge mahnirea și să îndulcească atât cât se poate umila condiție cotidiană a subiectului liric. Înălțarea la cer a „îngerului probozit” este posibilă „prin înșurubarea în păhăruț”, iar barul „Lima” este o figură a întregii lumi decăzute: „Încă din timpul vieții mele (n. 1953 - m. 2009) am decăzut scriind versuri/La Lima într-un bar./Lima toată este un bar.//Lumea, ca să zic așa, e Lima/(...)/Da, pregătit sunt Doamne/să îmbătrânesc, să devin străvechi ca aurul/și la fel de inutil, de caraghios,/ca o țigară aprinsă între degetele unui copil mort”- „Ukulele”).

În ostila istorie balcanică, însuși *îngerul* - un alt dublet al subiectului liric, alături de *lunetistul* aflat în așteptarea stării de grație - este derutat, compromis, umilit, de nerecunoscut: „l-am văzut la masa de sub vișini/singur în cârciuma goală -/și pretindea că e dus în africa/să-mpuște lei, caraghiosul.//l-am văzut așteptând păhăruțul/cum alții negresa din ierusalim-//bând apoi și fumând,/bând-fumând și beat-mort/ridicându-se instantaneu la cer/prin înșurubare în păhăruț// (...)//dar eu l-am văzut de aproape./de foarte aproape.// (...)//. așa tăvălindu-se ca porcu’ la picioarele patului/de mi se făcu rău, foarte rău,/în ploaia aceea acidă/sub bulbucii roșii ai dimineții noastre pământene.” Între personajele noi un loc aparte îl are, acum, cocoșul de tablă semnificând rezistența impasibilă în vârtejurile existenței potrivnice: „ehei, cât timp sunt cocoșul de tablă de pe casă/nu mi-e teamă, nu mi-e urât/că puneți voi șaua pe mine -/ iarna, vara scârțâi și nu-mi pasă:// scârțâi, și-atât” („biblia belgrad eu și moara lui take”).

În principiu, fiecare poem beneficiază de un scenariu care-i permite poetului să spună lucruri profunde în materie de criză ontologică, fără a lăsa impresia că este preocupat, în mod presant, de transmiterea lor. Harul de „a-și povesti” în acest mod gândurile îl protejează de căderea în artificii lingvistice și de o gesticulație barocă, nefirească. Altfel spus, regizarea spectacolului poetic nu trezește impresia că poetul confecționează texte, preocupat de miza pe stil. În cazul acestui poet - un poet al războiului cu sine și pentru care histrionismul din anumite secvențe este o stratagemă de care are nevoie pentru a proiecta în derizoriu, în parodic, dogoarea încercărilor îndurate în infernul personal -, abilitatea stilistică este potențată de miza pe trăirea dramatică: o trăire susținută liric de un imaginar prezidat, uneori, de sentimentul *damnării*, alteori, de *aspirația* spre trăirea religioasă, purificată de nocturnele reziduuri lumești.

Împlinirea poemului - a fiecărui poem - se realizează după o tehnică proprie, ce implică o zăbavă de „alchimist al cuvântului”, ocolișuri, răsuciri, reveniri, alunecări semantice în direcții imprevizibile: aspecte cerute de necesara rotunjire a mesajului și de ridicarea sa la starea de incandescență.

Aventuri cu și despre adolescenți

O constatare pentru orice cititor de astăzi, cu atât mai multe pentru cei care urmăresc frecvent actualitatea editorială: se scrie foarte puțină literatură pentru copii și tineret. Găsești pe rafturile librăriilor cărți colorate cu poezioare, e adevărat, dar literatură propriu-zisă pentru copii și adolescenți întâlnești destul de rar. Gica Iuteș, Mircea Sântimbreanu, „cireșarul” Constantin Chiriță sunt cu toții istorie. Probabil și pentru că această literatură e mai dificil de scris, e nevoie de o dispoziție specială, de o adevărată știință în găsirea tonului potrivit pentru a atrage cititorii speciali care sunt copiii și de a ajunge în lumea lor.

Ei bine, descopăr totuși o scriitoare aplecată (și aplicată) spre această cenușareasă care e literatura pentru copii și tineret, pe care o citesc, în secret sau nu, și oamenii mari: Maria V. Croitoru. Aflu că scriitoarea a fost profesoară o viață întreagă pe meleagurile natale din Sălaj. Dincolo de preocupările pentru etnografie și folclorul din zonă, Maria V. Croitoru este o veritabilă autoare de basm cult, ca și de proză de actualitate pentru copii și adolescenți. Recent, a publicat microromanele *Petrecerea vampirilor* (2014) și *Salvarea piramidienilor* (2015). Piramidienii (niște extraterestri „de bine”, cum ar veni, de pe Planeta Piramidală) apar episodic și în cea mai recentă carte a autoarei: *Tainele din burta tumulului* (Editura Singur, Târgoviște, 2017). Doi adolescenți din București merg în vacanță la bunici într-un sat din Sălaj, unde se întâlnesc cu verișorii lor de acolo și fac o echipă de copii neastâmpărați, în sensul bun al cuvântului,

copii care urmăresc documentare pe Discovery, de pildă, folosesc internetul pentru buna informare și sunt pasionați de arheologie. Așadar Cristi, Radu, Alin, Miha și Măriuca pun ochii pe un tumul de pe izlazul satului și li se aprinde imaginația. Și nu gratuit, pentru că reușesc să disloce o lespede din vârful movilei și să pătrundă agățați cu frânghii în adâncul movilei, unde descoperă o peșteră și și un tunel cu vestigii de pe vremea Daciei: un mormânt cu două schelete, obiecte de podoabă, dar – în primul rând – un tezaur dacic cu obiecte de aur și argint. Bunicii copiilor anunță specialiștii muzeului județean care intră în tumul să le culegă și să le evalueze.

Acțiunea cărții e antrenantă, cu suspans, descoperirile copiilor fiind făcute în condiții periculoase, pe urmele lor fiind și câțiva traficanți de obiecte de tezaur, vânători de comori în frunte cu un profesor de istorie din Capitală. Dar cartea are happy end, așa cum stă bine unei asemenea cărți pentru copii, răufăcătorii fiind anihilați de autorități.

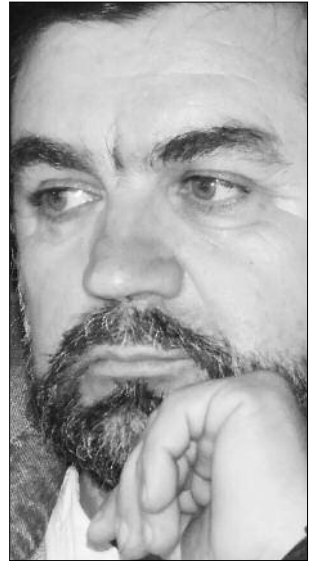
Structura cărții este una clasică, capitolele urmând ordinea strict cronologică a narațiunii și având sub titlul fiecărui capitol un rezumat în câteva fraze, gen: „VIII. SE STRÂNGE LAȚUL ÎN JURUL BRACONIERILOR

Copiii pun în aplicare planul gândit de Alin și reușesc să-i ducă pe braconieri acolo unde au dorit și să-i dea pe mâna oamenilor legii. Se va vedea și cine îl salvează pe Miha și cum, spre marea bucurie a băiatului și uluirea celor care îl văd coborând din cer cu copacul smuls din rădăcini, de care fusese legat”. E o structură vioaie, suplă, cu

secvențe parcă cinematografice, cu fraze scurte și la obiect, cu mult dialog. Trebuie remarcată nota firească a dialogurilor, fără nimic artificial și fără zorzoane inutile. De asemenea, e de semnalat descrierea satului, a naturii înconjurătoare, precum creionarea unui asfințit de la liziera pădurii: „Lumina roșie ce venea din pădure se strecura printre mestecenii din dreapta lor. Siluețele acestora păreau din altă lume. Frunzele și tulpinile copacilor își schimbau culoarea pe măsură ce roșul cerului de la apus scădea. Niște nori răzleți căpătaseră și ei o culoare aparte. Toți se gândeau, probabil, la apusul soarelui în orașul lor, pe care, de fapt, nici nu-l observau. Stau și privesc în extaz minute în șir, până ce fășăitul zborului unui fazan îi trezește din visare”. Câțiva oameni ai satului sunt portretizați lapidar, din două-trei tușe, dar convingător.

Stilul Mariei V. Croitoru amintește de celebra definiție a lui Swift: stilul e cuvântul potrivit la locul potrivit. Aici, aș zice că autoarea a găsit stilul potrivit la acțiunea potrivită, un stil simplu și la obiect la o carte de aventuri pentru (pre)adolescenți. În fundal, se observă empatia, căldura deopotrivă pentru eroii cărții, dar și pentru cititori.

Tainele din burta tumulului e o carte de strictă actualitate, bine structurată, după cum spuneam, cu cap și coadă, rotunjită, deși face parte dintr-un ciclu de volume, urmând unora, dar și precedând pe altele, după cum lasă să se înțeleagă finalul: „Radu, care butona pe telefon, se uită fix la bunicul său și zice, cu un aer serios: - Nici nu știi ce aventură ne așteaptă, bunicule!!!”

Cititorul de roman

Parodia actualității sociale și politice

Ania Dana Cazan este o tânără cu activități, cu proiecte cultural-educative încă din copilărie, organizatoare a unor festivaluri de film etc. Acum scrie literatură deloc „pe linie”, ca să nu spunem total liberă, dezinvoltă și dezinhibată cât cuprinde.

O recentă carte a sa este *Făt Frumos din Parlament* (Editura Singur, 2016), o continuare a volumului *Făt Frumos din Vamă* (2015). Este un microman satiric, parodic, despre actualitatea politică și socială din zilele noastre. Cu ani în urmă, ai fi tras concluzia că proza aceasta este prea șarjată, prea lipsită de priză la realitate. Această teză însă este contrazisă de la o zi la alta de ceea ce se întâmplă în societatea actuală, ceea ce înseamnă că Ania Dana Cazan este și o clarvăzătoare, că ea anticipează evenimente și realități din viitorul apropiat al politicii noastre la vârf, sper că nu și din cel mai îndepărtat, în sensul că un nivel mai jos de manifestare politică nu poate exista.

Personajele principale sunt Radu Toma, alias Făt Frumos și Dragoș, alias Zmeul Zmeilor, firește, tineri senatori de douăzeci și ceva de ani (aici e singura inadvertență, că senatorii nu pot fi aleși dacă nu au împlinit vârsta de 36 de ani), senatori – primul de dreapta, cel de-al doilea de stânga - care sunt rivali la președinția camerei superioare, dar și rivali în amor, ca să nu spunem că doar la așternutul unor fete: consiliere, stagiare etc. Printre acestea, se detașează Veronica, adică Ileana Cosânzeana zilelor noastre. Această Cosânzeană îl portretizează pe Făt Frumos cât se poate de plastic: „Un Brad Pitt care salvează tinerii din cluburi și reprezintă partidul de dreapta vinovat de cele trei P: populism, prostie și

pupincurism...” Da, Radu Toma este ipocrit, demagog, populist fără pic de rușine. Niciun compromis nu-i e străin. Toate acțiunile lui de senator și de pretendent la postul de numărul doi în stat sunt întreprinse cu o iresponsabilitate veselă, cu gândul la avantaje imediate și la amoruri facile, ca să spunem așa, deloc, dar deloc cu gândul la țară sau, doamne ferește, la cei mulți. E adevărat că nici Dragoș, alias Zmeul Zmeilor, nu e vreun sfânt, vreun dus la templul moralității, deși câștigă în cele din urmă lupta. Dar, lupta nu se dă precum în celebrul basm între bine și rău, ci între rău și mai rău, între rău și oribil. Scenele de campanie electorală sunt penibile, rizibile, atingând nivelul cel mai de jos. Chiar mentorul lor cel îmbătrânit în rele îi cheamă la ordine și-i muștruluiește. O modalitate de a-i ridiculiza pe protagoniști este limbajul libertin, obscen, golănesc, ceea ce ai putea auzi prin cluburile unde se cântă manele, lucru total nepotrivit pe holurile și prin birourile cele mai înalte din Palatul Parlamentului. De altfel, prin aceste birouri se iau decizii politice iresponsabile, dar au loc și scene de sex pe apucate. De observat că fetele (Veronica, Diana...), dincolo de păcatele lor tinerești, mai sunt meditative, uneori sentimentale și mai păstrează o brumă de puritate. O dovadă o reprezintă notațiile Veronicăi din finalul cărții, o scrisoare neexpediată, o scrisoare a unei fete nefericite, dar tinzând la fericire: „Astăzi vreau să respir bine. Să trăiesc încă 20, 30, 40 de ani, blocată în aceeași zi, făcând aceleași lucruri pentru alți oameni sau poate chiar pentru mine, este prea mult și trebuie să pun punct. Sunt fericită. Sunt fericită și pun punct așteptării mele. Am așteptat prea

mult timp momentul ideal, viața ideală, iubitul ideal, spațiul ideal pentru a-mi da seama că nimic nu este ideal. Că singurul lucru ideal este mintea mea de care m-am îndrăgostit și am fost dependentă în fiecare zi. Că acțiunile mele, vorbele mele și sentimentele mele reciclate au fost martorii vieții pe care am așteptat-o să mi se întâmple din partea celuilalt. Și acum realizez că, de fapt, pe mine m-am așteptat atâta timp. Am așteptat să mi se *întâmplu* eu însămi, adevărata mea persoană care sunt. Nu cea construită pentru a fi pe placul celorlalți...” Aceste meditații n-ar putea fi făcute niciodată de Radu, Dragoș sau Tudor Ene (Buzilă), acesta din urmă fiind președintele Camerei Deputaților, n-ar fi de conceput aceste cuvinte pentru că cei trei sunt superficiali ca oameni, fără acces la sentimente și trăiri profunde.

Narațiunea se desfășoară pe două planuri, pe o navetă permanentă trecut-prezent, o navetă cursivă, fără sincope. Tonul cărții este unul colocvial, cu dialoguri „spurcate”, unele atingând trivialul, coborând în golănesc. Iar ritmul narațiunii este susținut, tineresc, debordant, exuberant, un tumult de vorbe și de dialoguri. Cum personajele, în majoritatea lor, provin dintr-un județ, ba chiar din același liceu, micromanul poate fi citit ca unul cu cheie, deși în această recenzie nu vom încerca decodarea modelelor personajelor, fiind un lucru prea riscant.

Basm modern, parodie după basm, în care se respectă doar prologul și epilogul (numit aici „continuare la prolog”), Făt Frumos din Parlament este o carte vioaie, de citit în două ore pe nerăsuflăte.

George Coandă

În noiembrie 1873, cînd un june ucenic de tipograf pe nume Thomas P. James din orășelul american Brettleboro (Vermont) a publicat *Sfîrșitul misterului lui Edwin Drood*, corul criticii literare a ris batjocoritor și s-a grăbit să-și suflece mînecele pentru a-i trage măgarului o mamă de bătaie. Auzi tupeu la mucosul ăsta, să continue el ultimul roman neterminat al lui Dickens, *can you fucking believe it* ?! Și unde mai pui lipsa de scrupule a editurii ce-și făcea reclamă anunțînd pe copertă cum că respectiva „completare” în șase capitole a ilustrului foileton îi fusese, nici mai mult nici mai puțin, „dictată lui Thomas James de Charles Dickens”, aoleu, de cel mai mare romancier al epocii victoriene, unui pîrlit cu numai șase clase care de-abia știe să citească? Să sune cineva după ambulanță pînă nu începe să spună că și *Coranul* tot lui i l-a dictat Angheluță Gavrilă! Dar cînd au deschis volumul să-l ia la scărpinat, ce să vezi? Drace, pînă și un molah și-ar face cruce! Era într-adevăr acolo, în mod inconfundabil, chiar mîna răposatului, după trei ani și jumătate... N-ai fi găsit în toată America nici barem un romancier de meserie capabil de o asemenea imitație fără cusur și atît de naturală a frazării britanice, nemaivorbind de stil, darmite un obscur găgăuță ce nu citise niciodată o singură pagină de-a lui Dickens. Și de altfel, care geniu al imitației ar fi renunțat de bunăvoie la gloria personală publicîndu-și capodopera sub semnătura unui necioplit? Care, el însuși, se recunoștea cinstit un simplu instrument de scris al marelui dispărut, postura pe care cercetările întreprinse în 1927 de Sir Arthur Conan Doyle aveau s-o confirme. Vreme de cinci luni (*nota bene*, în același ritm febril în care primele șase capitole din *Misterul lui Edwin Drood* fuseseră trimise presei literare lună de lună pînă în iunie 1870), tînărul ajutor de tipograf trăgea un pui de somn extenuat după cite o zi de muncă și apoi *se trezea scriind* în mod irezistibil. Evident, editorul nu-l luase în serios și, vîzînd în el găina cu ouăle de aur după răsunetul și încasările aduse de „imposibilul” roman, a insistat să-i comande o nouă carte, pe care numai ispita uriașelor drepturi de autor promise în schimb l-a putut convinge pe Tomiță al dumisale s-o încerce. Dar jalnicele mîzgăleli agramate rezultate din acest experiment n-au mai lăsat nici o urmă de îndoială că individul avea în comun cu

literatura tot atît de mult cît avusese Dickens cu mecanica auto.

Nimic mai introductiv decît o paralelă cu straniul caz Thomas P. James, așadar, în analiza unei cărți precum cea recentă a lui Geo Naum, *Obsesia* (Tracus Arte, 2018) și ea tot o urmare la *Enigmatica Matilda* (Betta, 2017) și tot de lumea morților inspirată, respectiv de același oximoronic personaj central al romanului, femeia fatală cu nume de amazoană (germ. „războinic puternic”) rîvnită și temută deopotrivă, farmec și blestem laolaltă (precum antagonicii Petru și Pavel celebrați în aceeași zi din calendar), reîntoarsă acum fantomatic printre cei vii pentru a-i bîntui pînă la obsesie și delir. Și asta nu doar pentru a i se asigura perpetuarea amintirii în felul în care o făcuse columbianul Héctor Abad Faciolince în *El olvido que seremos*, ci și pentru a-și clama neîmplinirile, frustrările, suferințele ce o împiedică să-și găsească odihna. Dedicul care repune în mișcare povestea e revelația unei coincidențe: personaj el însuși în această urmare a romanului precedent, autorul află într-o bună zi de la un fost profesor de la Politehnică faptul extraordinar că rodul exclusiv al propriei lui fantezii literare chiar existase cîndva în carne și oase, cu singura deosebire a ortografierii nemțești a numelui („Mathilde”). Iar consternarea e reciprocă, deoarece profesorul, citind cartea, fusese la rîndu-i convins, judecînd după acuratețea portretistică și documentarea în detaliu a faptelor evocate acolo, că autorul trebuie s-o fi cunoscut bine pe împricinată. Și totuși, istoria a mai oferit asemenea coincidențe bizare. Unicul roman terminat al lui Poe, *The Narrative of Arthur Gordon Pym of Nantucket* (1838) imaginase, după cum se știe, naufragiul unei baleniere ai cărui patru supraviețuitori, salvați într-o barcă și înfometăți, convin în cele din urmă să-l tragă la sorți pe unul dintre ei, Richard Parker, pe care-l mînîncă. Exact același lucru se întîmplă și în 1884 după eșuarea iolei *Mignonette* ai cărei supraviețuitori scăpați pe o barcă de salvare, tot patru la număr, ajung să-l mînînce pe unul dintre ei pe nume – ați ghicit – Richard Parker. Sau, bunăoară, imaginînd în *Futility* (1898) un enorm transatlantic scufundat după ciocnirea cu un aisberg într-o noapte cețoasă de aprilie, naufragiu devenit realitate pe

14/15 aprilie 1912, americanul Morgan Robertson îl botează *Titan*. Dar romancierul nostru și fostul său profesor resimt șocul surprizei în asemenea măsură, încît vor face din ea o obsesie morbidă, generînd lungi și febrile controverse pe tema „sufletelor rătăcitoare”, tribulații și coșmaruri nocturne. Paiele, însă, le pune pe foc nu „bîntuirea” propriu-zisă, ci teama superstițioasă de blestem pe care acești doi intelectuali cultivați nu și-o pot reprima, reminiscență a reputației Mathildei de a-și fi dominat de-a lungul vieții partenerii și potrivnicii cu presupuse puteri oculte. Și ca și cum n-ar fi fost destul, celor doi li se mai adaugă încă un „posedat”, un pictor care, deși nici el n-o cunoscuse pe farmazoană niciodată, îi tot făcea, irepresibil, portrete fără de model. Zadarnic însă, căci Gioconda de „pe malul celălalt al Styxului” nu se lasă nicicum împăcată, nici Leonardo să fi fost. Nici portretizarea din *Enigmatica Matilda* nu i se pare satisfăcătoare, drept care starleta îl convoacă în vis pe romancier și-l trage de urechi mai ceva decît critica literară. Așijderea pățise și autorul Felix Lugg din povestirea omonimă a lui Răzvan Nicula (citată chiar de autor), dar barem acolo personajele îi cereau socoteală pentru destinul tragic ce le fusese hărăzit, nu pentru mofturile unei fandosite. Remediile delirante cu care se încearcă îmblînzirea scorpiei (niște versuri omagiale cum doar Leana Academiciana mai primise) rămîn fără efect, toți cei trei candidați la rolul lui Petruchio căzînd la examen, și singurul spectacol în care vor ajunge să joace va fi, în cele din urmă, balamucul. Un deznodămint cu care opțiunea pentru formula alterității (autorul luîndu-și măsura de precauție de a povesti la persoana a treia inclusiv despre el însuși) vine într-un perfect acord. Căci, din această perspectivă impersonală bazată pe paradoxala teză a lui Rimbaud „*je est un autre*”, e greu să pierzi din vedere faptul că istoria Matildei nu are, exceptînd așternerea ei pe hîrtie, desigur, nimic de-a face cu autobiograficul. Demersul lui Geo Naum, oferind dezbaterii enigma și prețul *inspirației* în creația artistică, nu este unul identitar. Mai presus de invenția personală, adevărata morală a fabulei trebuie căutată în solidaritatea și responsabilitatea celor născuți sub blestemul scrisului.

Maria BONEA, POETA BUCURIILOR SMPLE

O lectură a poetei Maria Bonea, pe care am descoperit-o printr-o întîmplare nu cu mulți ani în urmă, este o jubilație. Ajunsă la vârsta senectuții, după o viață dedicată exemplar școlii, Maria Bonea se refugiază grațios în orizontul poeziei. Iată, mi-a căzut recent în mână unul dintre volumele sale de versuri sugestiv intitulat „Întărind zidul speranței” (Editura Ispirescu, 2017), ediție bilingvă româno-engleză. Și care volum mi-a oferit prilejul unei reale emoții.

Aș începe prin a spune că, într-o vreme a intoxicării pieței literare cu anodine aluviuni lirice sau cu bizare experimente postmoderniste, a-ți liniștii sufletul citind o carte de poezie, în aparență cuminte, adică lipsită de spectacularități epatante, dar developând o emoționalitate didactică, este a trăi un moment de satisfacție.

În fond, ce proune volumul „Întărind zidul speranței”? O viziune a lucrurilor, o weltanschuuung sui-generis a autoarei, exprimată în euritmia versului de sorginte populară, căci „Se trezesc adânci izvoare, / Sfânta Muză doar le știe, / Trecătoru-și stinge setea, / Cu un strop de apă vie” („Rezonând cu taina Muzei”).

Ceea ce m-a frapat la poeta Maria Bonea, de altminteri un intelectual nutrit cu bogate și diverse lecturi – volumul este presărat cu numeroase citate – moto-uri, sustenabilități peremptorii ale poemelor -, este faptul evident

că, refuzându-și, reiterez, epatante experimentalități postmoderniste, practică un discurs liric nesofisticat, genuin, dorindu-și a surprinde, de pildă, stări sufletești ziditoare a sinelui hristic: „Te rog să mai rămâi măcar o clipă, / Că firul vieții-i tainic fir, / Să-l depănăm până la capăt, / Să înfruntăm un grav desin. / Am Săptămâna Mare-n suflet, / Când Fiul – Omului zidește, / Zidim și noi încă o treaptă, / Pe drumul vieții ce unește.” („Te rog să mai rămâi”)

Maria Bonea este o mărturisitoare întru Dumnezeire, sentiment care o înfășoară într-o mirabilă maramă a Dorului mărturisindu-se, în aceiași timp, pe sine, dar și existența semenilor săi fără de care nu-și vede rostul său mundan.

Însă, Maria Bonea se vrea și o desferecătoare, într-o sugestie blagiană, de Cunoaștere din deșertice stări, iată, ca în această anastazică poemă: „Cuib de apă ne-ncepută, / Mare sub deșert, adâncă, / Tu să-mi stâmperi setea gravă, / Până e devreme, încă. / Regăsindu-mi apa vie, / Într-al mării întuneric, / Îmi voi dobândi lumina, / Domolindu-mi setea veșnic...” („Marea de sub Sahara”)

Încercând o opinie concluzivă, nu aș putea spune decăt atât, *ad valorem*: Maria Bonea este, indubitabil, „întărindu-și zidul speranței” cu fiecare carte pe care o publică, o autentică poetă a cărei natură este una apolinică.

Echivalențe

Geo Bogza - 110

Orice om

Orice om pe care nu pot să-l iubesc este pentru mine un izvor de adâncă tristețe.

Orice om pe care l-am iubit și nu pot să-l mai iubesc înseamnă pentru mine un pas spre moarte.

Atunci când n-am să mai pot iubi pe nimeni, am să mor.

Voi, cei care știți că meritați dragostea mea, aveți grijă să nu mă ucideți.

Any Man

By Geo Bogza

(6 febr. 1908 - 14 sept. 1993)

Translated by PROCOPIE CLONȚEA

Any man I cannot love is a source of deep sorrow for me.

Any man I once loved and I can no longer love means a further step towards death to me.

But then, when I cannot love anyone, I shall die.

You , who know you deserve my love, be careful not to kill me.

Leonid Dragomir

Biblioteca de filosofie

O prietenie filosofică

Corespondența dintre Martin Heidegger și Elisabeth Blochmann, publicată de editura Humanitas în traducerea Ileanei Snagoveanu-Spiegelberg, București, 2006, este mai puțin celebră decât cea dintre filosoful german și Hannah Ardent. Aceasta din urmă i-a fost studentă și amantă în tinerețe, așa că scrisorile lor sunt, cel puțin într-o perioadă, încărcate de erotism. Cu Elisabeth Blochmann, profesoară de pedagogie la Universitatea din Marburg, renumită nu numai în țara natală ci și în Anglia, unde s-a refugiat după 1933 când naștii iau puterea în Germania, fiindcă era pe jumătate evreică, s-a legat încă din tinerețe o prietenie ce va dura toată viața. Și într-adevăr scrisorile acoperă o perioadă de mai bine de jumătate de secol (1918-1969), ce-i drept cu mari întreruperi în anumite intervale. Un interes aparte îl reprezintă scrisorile lui Heidegger din perioada aprilie 1933 – februarie 1934 cât a fost rector al Universității din Freiburg la începutul regimului lui Hitler. Interesul acestor scrisori, dintre care s-au păstrat în majoritate cele expediate de filosof, este însă mult mai larg vizând pe lângă planul politico-istoric și dimensiunile personale sau profesionale ale relației. Miza lor principală și cât se poate de actuală este însă una spirituală, în jurul ei gravitând toate celelalte.

Încă din prima scrisoare, datată Freiburg, 15.6.1918, când încă nu se terminase Primul Război Mondial, tânărul Martin Heidegger îi scrie prietenei comune lui și soției sale Elfride: „Viața spirituală nu e una pe care s-o predai de la catedră, ci ea nu poate fi decât *trăită* (s.a.) într-o formă în care cei care iau parte la ea să se simtă nemijlocit pătrunși în propria lor existență”. Certitudinea că spiritul este viață personală și nu ceva opus vieții, cum susțineau anumite filosofii la modă în acea vreme, sau rupt de interesele profunde ale omului concret, așa cum era și este expus în universități, va marca implicit sau explicit toate scrisorile filosofului. Reluarea periodică a întrebării: ce înseamnă cu adevărat viață spirituală?, conferă lungii corespondențe o tensiune ce face ca lectura să devină din ce în ce mai captivantă. Problema capătă un accent particular și prin faptul că, în căutarea răspunsului, Heidegger nu uită că se adresează unei femei, drept care o îndeamnă mereu ca în această luptă pentru spirit mai specifică bărbatului, să nu-și uite niciodată feminitatea. Neliniștile filosofului se reflectă extrem de des în aceste scrieri private ce ne fac să pătrundem în laboratorul creației sale din diverse perioade. În felul acesta, simțim poate mai viu, mai direct decât în opera sa straniețatea a ceea ce înseamnă gândirea germană intrupată într-unul din maeștrii ei. Heidegger nu crede în viabilitatea unei gândiri care nu se înrădăcește într-un loc anume, o patrie, ci, așa cum se propăvăduiește și astăzi, în abstracțiunea valorilor zise universale. Dincolo însă de orice naționalism, gândirea heideggeriană înseamnă o asumare radicală a singurătății, marcată și prin retrageri periodice la cabana sa din Todtnauberg, în munții Pădurea Neagră. Singurătatea filosofului nu este însă “retragere în turnul de fildeș”, fie acesta și o

cabană, ci o asumare a unei misiuni spirituale în care este cuprinsă și înțelegerea adevărului cu privire la evenimentele timpului trăit. “Singurătatea, scrie Heidegger, nu ia naștere și nu se realizează printr-o desprindere de cele ce ești legat, ci constă în faptul că ești vizitat de un alt adevăr, că asupra ta dă năvală, în toată plinătatea lui, un lucru cu totul straniu, devenind acum unicul lucru ce te preocupă”.

Cunoașterea decăderii universității germane și a lipsei de perspective a studenților îl vor determina să preia funcția

de rector al Universității din Freiburg în aprilie 1933, după instaurarea național-socialismului, cu speranța că ar putea fi posibilă o renaștere în învățământul german. Despre câte dezamăgiri i-a produs această funcție administrativă, îndepărtându-l de viața spiritului și a gândirii mărturisesc scrisorile sale ca și hotărârea de a nu se mai implica, după demisie, deloc în treburile publice. A fost comparată înfrângerea sa cu aceea a lui Platon, în antichitate, la Siracuză; s-a scris enorm și s-a condamnat colaborarea sa, deși foarte scurtă, cu regimul lui Adolf Hitler. Cred totuși că eșecul lui Heidegger, ca și cel al lui Platon, dă seama de faptul că, în ciuda inutilității imediate, măreția unei gândiri autentice, a unei vieți trăite spiritual, depășește orice criteriu ideologic pe care i l-am putea aplica din exterior.

Drumul gândirii lui Heidegger și poate al oricărei gândiri vii duce spre găsirea formei interioare (ființei) în toate cele ce ființează (ființarea) sau există (Dasein) și rostirea ei într-o limbă ce-și găsește forța și măsura în tăcere. Că această căutare implică riscurile rătăcirii în exterioritate sau pericole de ordin interior, îi amintește deseori filosoful Elisabeth Blochmann prin reflecții de forță și profunzimea celei ce urmează: „Activitățile curente, cu succesele și rezultatele lor, ne îndepărtează în mod fundamental de calea pe care trebuie s-o străbată căutarea noastră. Ne închipuim că esențialul poate fi tot la fel întreprins, uitând că el nu crește cu adevărat decât atunci când trăim în *întregime* după cum ne spune inima, adică privind în față noaptea și răul. Acest negativ, cu forța lui originară, e decisiv: căci el înseamnă *a nu pune nimic* în calea profunzimii existenței (sublinierile aparțin autorului n.n.)”.

Nu pretind că înțeleg foarte multe din gândirea lui Heidegger – de astfel nici cea căreia îi sunt adresate scrisorile nu o face, așa cum reiese dintr-una din ultimele ei epistole –, dar simt, așa cum au simțit mulți, că în meditațiile sale se găsește ceva esențial despre stihiiile ce prefac epoca noastră în ceva ce n-a mai fost nicicând. Cu atât mai uimitoare este și nădejdea că “acolo unde pericolul este mai mare, acolo e și salvarea”. (Am citat din memorie un vers al lui Hölderlin, comentat de Heidegger).

Diortosiri

Moto: „ ... că nu este nici o gramă/Din a lumii scrieri toate să nu aibe melodramă” (*Levantul*).

Caesar nu este mai presus de gramatici

Incriminarea greșelii de limbă nu e doar o idiosincrazie mânăta subversiv de o facțiune politică împotriva alteia. Cum ar putea să fie astfel, când limba română este a noastră, a tuturor românilor ? A cârti contra *excesului* (!) de corectitudine în folosirea limbii, a vedea în asta o subminare a zeloasei aplecări spre îndeplinirea proiectelor de țară, este o vorbă *țătoasă* aruncată peste gard. Reproșul greșelii de limbă nu se revendică din ochiul tulbure al amețitului de putere. Ascendența lui nobilă (în sens vechi, etimologic: *cunoscut*, - ă, dar și modern) duce la Platon: „(...) reaua folosire a cuvintelor nu e doar o greșală de limbă, ci un mod de a face rău sufletelor”, îi spune Socrate lui Criton (*Phaidon*, 115 e). Cum să nu aibă ecou în suflet un dezacord, o dizarmonie între subiect și predicat, când sunt atât de apropiate în spațiu și timp precum bărbatul și femeia în casa copiilor lor? Cum să te cred că ai putea fi capabil să pui în armonie, în *acord*, legi și decrete, stări conflictuale, divinul și umanul, când tu te încurci între *cea* și *hăis*? Ce *patriot* ești când tu siluiești *sermo patrius*, „graiul părintesc”? Vei spune: - *Tocmai asta e! Ceea ce numești tu greșală este moștenire de la părinți, din satul, din zona din care mă trag*. Eroare! Nimic illogic n-a fost în vorbele și în faptele străbunilor tăi. Nu-i face complici coteriilor tale! Când au vorbit, ei au făcut-o în credință față de limbă, iar vorbele acelea ale lor trădau meandrele sufletului. Cuvintele, expresiile lor sunt sarea plăcută a seminariilor de limbă, acolo unde, când se vorbește despre limbă, este vorba deopotrivă de suflet. Pe când la tine e altceva: nu că n-ai ști limba română, dar, practicând-o ca demagog, te încurci în ea. Lecția de învățătură ar fi: Fii curat la suflet și vei vorbi curat românește! Și nu de la mine vine sfatul. Pentru că eu, unul, abia de prididesc să mă rog pentru mine să nu încalc acordul între cuvânt și suflet.

Poate gândești că faptele tale sunt mai presus de limbă, că poziția ta în ierarhia socială te dispensează de servituțiile „infantile” ale gramaticii, redându-te unui mandarinat al excelenței. Dar și autoritatea regală cedează în fața „pidosniciei” gramaticii: *Caesar non supra grammaticos*. Suetoniu, istoricul roman, relatează o întâmplare de gen: un edict al împăratului Tiberiu folosea un termen străin de limba latină. Gramaticului care semnalase neregula i se răspunde că, de acum, de vreme ce fusese folosit de împărat, termenul respectiv aparține limbii latine. Răspunsul gramaticului: „Caesar, tu poți să acorzi cetățenie oamenilor, dar nu unui cuvânt”.

Petru Pistol

Cum să nu aibă ecou în suflet un dezacord, o dizarmonie între subiect și predicat, când sunt atât de apropiate în spațiu și timp precum bărbatul și femeia în casa copiilor lor? Cum să te cred că ai putea fi capabil să pui în armonie, în acord, legi și decrete, stări conflictuale, divinul și umanul, când tu te încurci între cea și hăis?

P.P.

Marin Ioniță

Printesele

Fata deșertului

- Să ai grijă de ea cum ai avea de mine !
- Pe tine te-aș pune în ramă !
- Ce să zică ? E bună de altceva?
- Vezi că e ambasada cu ochii pe ea !
- N-o mănânc ! Nici nu mușc din ea ! E prea puținică pentru un canibal ca mine ! Dar de ce o lasă în junglă ?

Fata deșertului. S-a născut într-un fel de colibă acoperită cu piei argășite de oi și capre întoarse pe dos. Și a crescut cu lapte de iapă. Și a mers mai mult călare decât pe picioare.

De la o vreme, Maria, studenta de la franceză pe care o cunoșteam din Școala de la Găiești, îmi făcea vizite la Palatul de pe Kiseleff însoțită de o colegă...Măruntică, măslinie, fața lată, ochii oblici, părul negru, picioarele în paranteze, ca ale călăreților din stepă. Mongolă prin sânge. Chiar în Republica Populară Democrată Mongolia. Studentă în România. Multă studențime străină în facultățile noastre pe atunci. Din Coreea, din Vietnam, nu lipseau chinezi și indieni, băieți și fete din țările asiatice, africane, din America de Sud, din Europa Balcanică și Centrală.

Fata din Mongolia mă căuta ca să o ajut la traduceri. Își pregătea teza de doctorat. Era mai stăpână decât mine pe limba rusă și franceză. Învățase ușor limba română pe care o vorbea fluent și corect. Dar nu-i înțelegea dedesubturile și ea de asta avea nevoie.

- Cum să înțeleg "Pe-un picior de plai,/ Pe-o gură de Rai..."?

Îi explic în amănunt ce înseamnă Raiul în credința creștină. Mai greu e cu plaiul.

- Dar, "De-ar fi dorul vânzător..." sau "Mai am un singur dor/ În liniștea serii..."

- Cuvântul "dor" este intraductibil, nu există decât în limba română ! Dar mongola nu renunță. A găsit o zicală în colecția de literatură populară a lui Tocilescu, mi se pare. Și se încapățânează să o transpună. În Mongolia sunt turme de oi și ciobani și legende..."Oaie, oaie rapănă, șade-n cur și deapănă !" Cum să traduci așa ceva în limbaj uzual fără ca să-și piardă savoarea? Fac apel și la colegii mei, scriitori, poeți, traducători. Nu reușim...

De data asta, o iau în primire pe peronul gării din Găiești. Maria, colega ei, mergea la buni, în satul Răscăieți. Ea vine cu mine. Fără mofturi. Fără ezitare. În documentare pentru lucrarea ei de doctorat.

Fierbe satul. "Acesta al lui Gogu Neculii mai veni cu încă una. După jidancă, și cu o tătăroaică. Asta mai lipsea. " O cunoscuseră pe Sara.

Mama îi face, totuși, patul în camera de la drum. Oaspete de

seamă.

O duc la Moș Duran, cel cu Zodiacul, care mormăie ceva de neînțeles dintr-o carte veche și zdrențuită, scrisă cu litere necunoscute. La Baba Rada din Dogari, care descântă de deochi și de brâncă și face farmece de dragoste și de urât. Și la vestita bobăreasă din Ludești.

Folclor nou nu găsim prin aceste sate.

Dar cu ce o ispitesc mai mult este legenda facerii lumii de către doi zei, pereche, frați și fâtați, binele și răul. Ce unul face, altul desface. Pe o mână de plămadă adusă din străfundul oceanului primordial ei fac o coleasă pe care o pun la uscat în vârful unui stâlp care este axa lumii. Și așa a luat ființă Pământul. Legenda este culeasă de Mircea Vulcănescu de la un țăran din satul Ragu, pe care noi nu-l mai găsim.

Noaptea jumătate. Singuri sub Calea Lactee. Drumul Robilor sub stele. Drumul Tătarilor pe pământ.

- Cine au fost tătarii ?

- O ramură de mongoli. Rămasă de pe vremea lui Gingis Han.. Trăiau din prădăciuni. Năvăleau adesea și în Țările Românești. Jefuiau și incendiau sate, luau vite, grâne și ce mai găseau, duceau în robie bărbați, femei, copii.

- Tătarii erau canibali ?

- Nu cred ! Dar există multe povești. Care mai de care...

- Pică, puică, pe lopată !

- Pică, babo, de-mi arată !

- Și muma tătarilor a fost coaptă în cuptor ! Și ei au ros-o, mirându-se că are carnea prea tare și cu prea multe zgârciuri. Și fata s-a întors acasă pe sub brâu de stele numit până azi "Drumul Robilor"

N-am ajuns niciodată în Mongolia. Dar văd hergheliile de cai, turmele de oi, satele mutătoare, colibele cu parii smulși și încărcăți pe spinarea cailor, spre altă pășune, întinsul nesfârșit de nisip, smocurile de iarbă, arcurile cu săgeți...

Puterea populară încearcă să-i stabilească, să le facă școli, să le aducă învățători, să le sape fântâni, să le facă și dispensare și cămine culturale, dar toate acestea sunt picături într-un ocean. O sfătuiesc să scrie un roman.

- Vino să-l scrii tu !

Cum de nu m-aș duce !...

La București, fata publicase un fragment din teza ei de doctorat, în traducerea mea. Mulțumiri de la ambasada. Directorul politic mă felicită și el. Dar scrâșnește printre dinți.

- Vezi cu restul cum faci !

O predau tot pe peronul gării din Găiești. Întreagă și nevățată. Nu m-am atins de ea! JUR !...

Magda Grigore

În numele poemului

(tinerețe iconică)

Toate acestea îți vor fi străine.

Clipa aceasta va fugi,

se va îndepărta de tine ca un țipăt de pescăruș și timpul va crește *subiectiv* cu vârful întors în tine.

Sunetul înalt te va urmări o vreme

până când uitarea se va întinde ca o plagă peste trupul excoriat al zilei.

O să ai alte clipe... în care o să-ți amintești tinerețea odihnindu-se în iarba emoției și o să vezi ca prin vis întrupări grăbite în alte locuri/ și timpuri/ și chipuri, întrupări din memoria (ta) iconică.

O să-ți amintești atunci clipa aceasta ca un puf de pădăie. O să-ți amintești.

Tinerețea vede,

tinerețea aude,

tinerețea gustă,

și aleargă,

tinerețea are aripi de pescăruș.

Sunetul ei înalt îți va străbate în zbor ființa;

țipătul pescărușului se va stinge însă după o vreme, apoi o să treci singur prin restul tău de viață, trăgând după tine cu greu o umbră sălcie.

Clipa aceasta ca un puf de pădăie

se va răspândi, se va împrăștia,

văzul, auzul, gustul, mișcarea –

se vor risipi în lumină

ca vibrația unui sunet înalt.

Petruț Pârvescu

hoții

ai lu' mânălungă
erau de profesie
din tată în fiu
nu ratau niciodată
toată lumea din sat îi știa
dar nimeni nu-i prinseseră
vreodată

la noi
au venit într-o iarnă
geroasă

spre dimineață
curtea s-a umplut toată
așa vedeam eu
prin ceața deasă parcă
alergau zeci de umbre
după rațele și găștele
noastre

mama era singură
ca de fiecare dată
după nașterea mea
tatăl nostru construia
undeva departe
socialismu'

aici
numai noi
rațele găștele
și dimineața cețoasă
strigam speriați
prin fereastră
dar nu ne lua nimeni
în seama

au băgat în saci
tot ce-au prins
și duși au fost

pe zi
pe lumină
mama s-a dus direct
așa mai mult să se convingă
(cum spunea ea)
să nu moară proastă

în jurul oalelor grele de lut
aburinde

toată gașca în păr
faceau ciulama de găscă
și zeamă de rață
ba chiar au poftit-o
bucuroși la masă
și s-a terminat ziua
și noaptea din urmă!

din vol., în pregătire,
păcala-făgețelului

Adrian ALUI GHEORGHE

Oamenii din orașelul nostru nu erau ca toată lumea, adică nu aveau nume, se rezumau la niște porecle, variabile de la un anotimp la altul.

Documentele personale erau rare pentru că oamenii sfidaseră multă vreme autoritățile și nu voiau să primească

ășazisele cărți de identitate, ca să nu se simtă controlați. De asta își și schimbau, de altfel, des numele, ca să aibă sentimentul că sînt liberi și că fac ce vor cu libertatea și cu viața lor. Deși nu făceau mare lucru cu ceea ce

numeau ei libertate, măcar se iluzionau și asta le dădea putere să meargă mai departe.

proză

Fiecare om se naște cu un alfabet numai al lui, ca un fel de amprentă interioară și crescînd și luînd în posesie lumea traduce lumea celorlați pe limba lui. De fapt, toată viața un om traduce ceea ce este el în limbile celorlalți, pentru a se face înțeles și traduce pentru sine ceea ce vede în afara lui...!

Cam asta gîndea bunicul meu, acum exact un secol, în momentul în care a primit sarcina de la Consiliu de a da nume tuturor oamenilor din orașelul în care el era cel mai alfabetizat, cel mai deștept, cel mai vizionar ins. Am spus că trebuia să dea nume oamenilor și nu cetățenilor, pentru că pe atunci dacă nu aveai nume nu te puteai numi cetățean. Era o regulă.

Lucrurile nu erau simple de loc. Oamenii din orașelul nostru nu erau ca toată lumea, adică nu aveau nume, se rezumau la niște porecle, variabile de la un anotimp la altul. Documentele personale erau rare pentru că oamenii sfidaseră multă vreme autoritățile și nu voiau să primească așazisele cărți de identitate, ca să nu se simtă controlați. De asta își și schimbau, de altfel, des numele, ca să aibă sentimentul că sînt liberi și că fac ce vor cu libertatea și cu viața lor. Deși nu făceau mare lucru cu ceea ce numeau ei libertate, măcar se iluzionau și asta le dădea putere să meargă mai departe. Să trăiască. Dar Consiliul a decis altfel. Că oamenii trebuie să devină musai cetățeni și pentru asta bunicul meu a fost desemnat să fixeze nume pentru toată lumea. Grea treabă!

Întîi i-a luat pe cei din preajmă.

Pe bunica a numit-o Lucreția și i-a scris numele în catastif pentru totdeauna.

Pe sora bunicii a numit-o Matilda și i-a trecut numele în catastif pentru totdeauna.

Pe fratele lui l-a numit Gherontie și i-a trecut numele în catastif pentru totdeauna.

Pe tatăl lui l-a numit, postmortem, Constantin și i-a scrijelit pentru vecie numele pe piatră.

Pe mama lui a numit-o Sevastia și pentru că ea a refuzat cu încăpăținare un nume, acesta i-a rămas, multă vreme, ca o rană pe care trupul firav al bătrînei o ținea deschisă. Murind i l-au scris pe cruce. Și așa a rămas agățată în boldul numelui în fața eternității și a lui Dumnezeu.

De ce refuzau oamenii din orașelul bunicilor mei un nume ferm? Este destul de complicat de explicat. După nu știu ce revoluție dintr-un secol anterior, mai mulți cetățeni din orașul nostru au pus umărul la răsturnarea Puterii. Au tras cu pușca, au omorît se pare ceva notabilități, au hulit, au huiduit, au șicanat, au sperat, au disperat. Ca la revoluție! După ce s-a încheiat revoluția și oamenii s-au adunat pe la casele lor cu sentimentul că participaseră la încropitul istoriei, într-o dimineată a apărut armata care a mărșăluit, la început, pe străzi. Locuitorii orașului au ieșit curioși, s-au adunat în centru. Armata i-a înconjurat pe oameni, fără ca aceștia să-și dea seama ce se întîmplă. Apoi un comandant a citit lista cu numele celor care trebuiau să iasă în față. Au ieșit, unul cîte unul, oamenii cu nume. Cei care nu aveau nume nu au fost strigați. Cei cu nume au fost luați și duși pentru totdeauna, în direcții niciodată explicate, omorîți poate, ceilalți s-au ascuns în casele lor înspăimîntați.

Cîțiva ani în orașelul nostru s-a vorbit doar în șoaptă. Oamenii ieșeau rar din case, iar cînd ieșeau nici nu se priveau unul pe altul în ochi. După șapte, opt ani, după ce lumea mai începuse să uite, oamenii se uitau unul la altul și își spuneau temători:

- Tu ești domnul ...?

- A, nu, e o greșeală spunea înspăimîntat cel întrebare. După ce atîția ani încercase să uite propriul nume, acum se simțea descoperit, amenințat.

Dar spaima a trecut, încetul cu încetul. De sub crusta timpului și a memoriei au crescut generațiile noi care au fost învățate că numele este ceva periculos, că un anonim e mult mai potrivit pentru o ființă umană care vrea să trăiască în pace.

La un moment dat a apărut însuși Regele care a invitat lumea orașului nostru în centru. Acesta le-a explicat oamenilor că dacă ei nu au nume, nici el nu mai are ce conduce, că există riscul ca vreunui neam vecin să-i vină în minte să anexeze orașul și așa să se trezească toți că vor primi nume generice și din ființe umane se vor transforma într-o oarecare noțiune statistică.

Oamenii deja înspăimîntați s-au înspăimîntat și mai tare, da, își dădeau seama că situația nu putea fi una prea încurajatoare, dar nu au cedat. Poate că pe ici, colo unul, doi să se fi prezentat la primărie ca să primească un nume, cel vechi sau unul înnoit, că era de unde să aleagă.

Apoi a venit Președintele în orașul nostru. Era mai hotărît decît Regele, el a chemat lumea în același centru. Președintele a îndemnat, a urlat, a lăcrimat, a promis, a rugat, a tatonat, a blestemat, a chemat, a oftat, a arătat cu degetul în sus, în jos, în

dreapta, în stînga. Era foarte energic.

Lumea s-a adunat om lîngă om, umăr lîngă umăr, înfricoșată, derutată dar neconvinsă.

Cei fără nume îi întrebau pe cei cu nume: - Dar la voi, pe strada voastră, soarele răsare mai devreme decît la noi? Soarele îi încălzește mai puternic pe cei cu nume, decît pe cei fără nume?

Cei întrebați nu știau ce să răspundă, de asta lucrurile nu prea evoluau.

Dar istoria nu s-a împotmolit aici, tăvălugul civilizației se învîrtea ca rotativa unei tipografii care tipărea numai lucruri explozive.

Pentru cei care aveau nume înscris pe acte, fixat pentru totdeauna, au început, însă, să apară mici înlesniri. Însuși Regele le trimitea coșulețe cu dulciuri la sărbători sau la onomastice, cărți de vizită parfumate, diferite invitații la spectacole de circ care fiind îndeobște în Capitală nu erau onorate niciodată. Dar existau, și cei care primeau invitațiile puteau să le arate vecinilor ca un semn de mare cinste.

Cei care aveau nume puteau să fie aleși în posturi publice.

Erau deja avantaje, un frison a amorsat lumea orașului.

În acest context bunicul meu a primit sarcina de la Consiliu de a da nume tuturor oamenilor din orașelul în care el era cel mai alfabetizat, cel mai deștept, cel mai vizionar ins. Pentru fiecare om trecut în catastif primea o sumă de bani, care nu era foarte mare, dar care adună, monedă lîngă monedă, devenea respectabilă.

Ca un vîntător iscusit i-a ademenit pe oameni, i-a vînat, i-a căutat, i-a amenințat, i-a chemat, le-a zîmbit, i-a mințit, i-a încercuit, le-a poruncit cum a văzut că se poartă cei care au misiuni publice. Apoi a îndemnat, a urlat, a lăcrimat, a promis, a rugat, a tatonat, a blestemat, a chemat, a oftat, a arătat cu degetul în sus, în jos, în dreapta, în stînga.

În jumătate de an jumătate din populația orașului a primit deja nume. În pungulița bunicului meu se adunaseră bani destui, dar mai era loc.

Încurajat bunicul a trecut la ofensivă: a amenințat, a delaționat, a urlat, a rugat, a impresionat, a insistat, a tunat, a fulgerat.

Încă un sfert din populația orașului a căzut în lațul numelui, actele se adunau spornic, catastifele se completau de zor, contul cu bănuți al bunicului creștea vîzînd cu ochii.

Mai rămăsese un sfert din populație, cel al rezistenților. Aici lupta era de unu la unu, de la om la om. Bunicul nu s-a dat în lături, prinsese curaj. Fiecare om are un preț, fiecare om e sensibil la ceva, există zăhărel pentru fiecare persoană.

De asta, la îndemnul bunicului meu primarul i-a adunat pe cei rezistenți, pe cei nemulțumiți, pe platoul din dreptul turnului cu ceas pentru a le face noi promisiuni, pentru a le vorbi de avantajul de a avea un nume.

- Fărăr nume, le-a strigat primarul Mîncătot, omul nu trăiește în prezent și nu se îndreaptă spre viitor, el se transformă cu fiecare ceas, cu fiecare zi într-un morman de timp trecut pe care îl împrășteie valul vieții. Vă convine ca urmașii voștri să nu știe nimic despre voi, să spună că au avut niște înaintași nedemni de un nume?

Nu, oamenii nu voiau acest lucru, asta era clar, dar ceva îi ținea încă în loc.

- Vreți ca în orașul nostru să avem anarhie, să nu putem spune că respectăm legea...?!

Nu, oamenii nu voiau nici pe departe acest lucru, dar încă se foiau ca și cum un gînd tainic nu le dădea pace.

- Vă văd aici, continuă primarul, pe mulți cu nume, pe mulți fără nume...! Turosu, Morcovete, Albină, Ioaniu, Ștaub, Puchinosu, Vicleanu..., voi de ce sînteți nemulțumiți?

Atunci Morcovete, se zice, s-a uitat la bunicul meu și i-a spus înveninat:

- Dar tu, tu de ce nu ai un nume?

Lumea a rămas uluită. Într-adevăr, bunicul meu care stîrnise tot tărăboiul cu numele oamenilor, nu avea nici un nume. Niște murmure se auziră în grupul nemulțumiților. Bunicul meu i-a privit, și-a răsucit mustața a oftat, a coborît de pe mica scenă improvizată, și-a făcut loc printre oamenii tăcuți și a plecat acasă. Din înalt și spătos, a devenit mic și gîrbovit. Bunica Lucreția nu era acasă, și ea se alăturase, probabil, nemulțumiților. Și-a adunat lucrăsoarele mai intime, și-a luat banii și noaptea a ieșit pe furiș din oraș.

L-a văzut gardianul de la spital, cel căruia bunicul îi fixase pentru totdeauna numele de Veneticu.

L-a văzut Brabete, păsărarul orașului, cel care dresa vrăbiile de veneau să-i ciugulească boabe din palmă. Brabete chiar a spus că l-a întrebare ce face, dar bunicul meu nu i-a acordat nici o atenție.

L-a văzut Nae Duminică, clopotarul orașului, care pretindea că i-a cerut niște praf de tutun, dar bunicul nu l-a băgat în seamă.

L-a văzut bețivul orașului, care dormise pe o bancă în parc și care tocmai se trezise cu luna plină în ochi. Bunicul îl numise în acte Vasile Portolac. Și avea acest Vasile Portolac o minunăție de biografie, plină de anecdote vesele și fapte de vitejie bahică, dar asupra acestora vom reveni, poate, altă dată. El l-a văzut pe bunicul meu pe cînd se furișa să iasă din oraș, a vrut să-l strige dar și-a dat seama că nu-i știe numele, că acesta nu avea, practic, un nume. De asta i-a urlat pe sub luna plină: - Băi, Minciună!

Strigătul l-a auzit Livița Moscovici care își făcea veacul pe trotuar în așteptarea adolescenților cu coșuri care, contra a cinci, șase monede zornăitoare puteau să vadă pe viu minunea: o păsărică speriată ascunsă în poala femeii, care te îmbia să o atingi, după care se zbătea de ceasul morții ca să scape. Paradoxuri femeiești, ce mai! Livița a auzit strigătul bețivanului Vasile Portolac, l-a văzut pe bunicul grăbindu-și pasul, dar nu a înțeles mare lucru. Nici n-o interesa de fapt, tocmai apăruseră doi băieți care i-au strecurat în palmă monedele fierbinți. Păsărica din poală începu să freamăte, luna căzuse la o palmă de creștetele lor.

De bunicul meu nu a mai auzit nimeni nimic. Îl înghițise lumea. Medicii, mai tîrziu, au ajutat pe cei de la poliție ca să rezolve dispariția și au zis că o boală ciudată, un fel de demență senilă îi luase mințile și îl pusese pe drumuri. Boala asta te face să fugi. Zile, luni, ani. Dacă fugi împotriva timpului, sfîrșești rău. Dacă fugi în sensul în care curge timpul, poți să fugi multă vreme, nimeni și nimic nu te poate atinge. Poate că mai aleargă și acum spre ceva nedefinit, poate că s-a oprit undeva, cine mai știe. Un om fără nume poate să-și fixeze locul de popas oriunde.

În biroul improvizat al bunicului s-au găsit puține lucruri: o călimară cu tuș, o sută douăsprezece acte de identitate în alb, două acte de identitate completate cu numele de Mihail Milord și Sofia Gologan, care au fost înminate celor care au fost de acord că sînt ale lor, un ceas cu cuc căruia cineva îi smulsese capul, un fluier de lemn, o icoană a sfîntului Gheorghe storcînd un balaur și o listă cu nume din care trebuia să se inspire tatăl meu pentru liota de copii pe care trebuia să-i aducă pe lume, așa cum preconizase bunicul. Mă uit pe listă și nu regăsesc numele meu. Ale fraților și surorilor mele, da. Să fie un semn că tatăl meu mă considera mai aparte? Că îmi gîndise altă soartă? Nu mai am cum afla acum. Iată ce nume propunea bunicul meu urmașilor săi, doritori de identitate: Teodula, Acvila, Auxențiu, Seleuc, Apfia, Eustatie, Ipatie, Iraida, Efreim, Agatodor, Elpidie, Montanus, Acachie, Amfian, Edesie, Elpidifor, Simium, Eutihie, Agav, Ruf, Achilina, Terentie, Pompie, Pud, Trofin, Hionia, Pasicrat, Chindeu, Tasie, Aristarh, Zinon, Iason, Sosipatru, Dada, Memnon, Rodopian, Mavra, Gaie și Gaian, Epifanie, Talaleu, Talasie, Alfeu, Averchie, Just, Zotic, Camasie, Tecla, Trifilie, Teodul, Aristocleu, Astion, Epictet, Iraclie, Ermoghen, Teodota, Faust, Polien, Diomid, Agatador și Agatonica, Amplie, Urban, Aristobul, Narcis, Achindin, Pigasie, Aftonie, Aitala, Epistimia, Sempronian, Dasie, Pinufrie, Paramon, Agheu, Bonifatie, Grichentie, Hridogon, Hierofont.

Nume frumoase, cărnoase, scoase din contextul plin de frumusețe onomastică al calendarului creștin. Regăsesc aici pe frații mei Terentie, Aristarh și Iraclie și pe surorile mele Teodota, Achilina și Apfia. Eu, ultimul, am primit numele de Boris.

Iar în coadă ne-a rămas ceea ce a strigat bețivanul de Vasile Portolac după bunicul: Minciună!

Eu sînt Boris Minciună.

Cînd am strigat adevărul în față vreunui farseur de mahala, el mi-a spus verde în față:

- Minciună!

Cînd l-am pămuit pe deputatul Bumbuleț pentru că a cerut legiferarea faptului ca în orașul nostru toamnele să fie mai scurte și verile mai lungi, acesta mi-a strigat în față:

- Minciună!

Cînd am jurat iubire unei femei căreia i-am lăsat întredeschisă poarta spre inima mea, ea mi-a replicat energic:

- Minciună!

La capătul listei, cu creion chimic, bunicul scrisese cu literă apăsată o cugetare, singurul lucru care îi mai dă un pic de identitate, acum că se ascunsese cu totul în sine și în lume:

Fiecare om se naște cu un alfabet numai al lui, ca un fel de amprentă interioară și crescînd și luînd în posesie lumea traduce lumea celorlați pe limba lui. De fapt, toată viața un om traduce ceea ce este el în limbile celorlalți, pentru a se face înțeles și traduce pentru sine ceea ce vede în afara lui...!

Dar cum să-l cred, dacă el ne-a agățat de identitate numele de Minciună?

MEȘTERUL MANOLE ÎN DIALOG CU MEȘTERUL COVACI COSTICĂ

- Fantezie absolut adevărată -

Pe cărarea ce urcă spre Rai, după o bună bucată de drum, meșterul Covaci l-a întâlnit pe Meșterul Manole. Mare le-a fost bucuria, măcar că nu se cunoșteau. Poteca era lungă, povârnită, pe Covaci Costică îl dureau rău de tot piciorul schilodit, de se mira și el cum de mai poate înainta. La rândul său, lui Manole i se urâse de atâta singurătate.

- Ia te uită, ia te uită ! Pierdusem nădejdea să mai văd pe cineva.

- Aștepți demult ?

- Nu se poate spune că „aștept” și nici nu cred că te-ar bucura să zic așa ceva. De vreo cinci sute de ani.

- De cinci sute de ani singur ? Păi de ce n-ai urcat mai departe ?

- La ce bun? Să trec din pustietate într-o pustietate și mai mare ?

- Adică ... Nu mai e nimeni pe aici ?

- Or fi, cum să nu fie, dar cine știe pe unde. Nu vezi cât-a imensitatea ...

- ...

- Ai amuțit?

- Păi nu înțeleg. Dumneata ai picioare bune, de ce n-ai încercat să mai mergi ?

- Nu pricepi că, pe măsură ce te înalți, te răzlețești tot mai mult ! Ca razele soarelui.

- Chiar, unde a rămas Soarele ?

- Pe-acolo, pe undeva, printre nenumăratele punctișoare luminoase care sunt de jur împrejur.

- Măi să fie !

- E o forță care ne trage în sus. Așa cum înainte cădeam obligatoriu în jos, de-acum încolo cădem obligatoriu în sus. Ca aburul.

- Atunci cum te-am găsit stând pe loc ?

- Dacă ai o dorință mare de tot să nu uiți ce-ai făcut ori să mai vezi pe cineva, te poți opri din când în când. Dar nu mai mult de câteva sute de ani.

- Ce rost are ?

- Poate se mai înalță vreunul pe o rază de lângă a ta. Ceilalți cine știe pe unde se risipesc.

- Potecile astea sunt raze ?

- Un fel de raze. Le zicem poteci pentru că așa ne-am obișnuit.

- Va să zică a fost un noroc să trec atât de aproape.

- Pentru amândoi.

- Poate că e bine să rămân și eu pe loc. Mai schimbăm câte o vorbă. Și așa mă chinuia piciorul ăsta beteag. Acasă mă ajutam cu cadrul, dar n-am putut să-l iau cu mine.

- Ce înseamnă *cadru*?

- E ceva în loc de cârjă. Aveam și cârjă, dar cadrul e mai bun.

- Doamne, câte a mai scornit lumea !

- De *proteză* ai auzit? Erau *proteze* pe vremea dumitale ?

- Nu știu.

- Mai bine.

- „Proteză ...”

- Ascultă, bag samă că vorbim cam la fel, deși ești mai bătrân ca mine. Pe la noi bătrânii vorbesc mai altfel, iar bătrânii bătrânilor și mai altfel.

- Crezi că noi vorbim ?

- Cum, nu vorbim ?

- Doar voim să vorbim. Ne înțelegem cu gândul.

- Ca peștii ?

- Ca peștii.

- Așa ne-nțelegeam și la lucru. Mai mult din priviri.

- Ce-ai lucrat în viață?

- Am fost dulgher.

- Își bați joc de mine ?

- Și zidar !

- Ce fel de dulgherie lucrai atât de șontorog? Poate dulgher de cotețe...

- Ba dulgher și zidar de case. De case mari și frumoase. Eu i-am făcut și lui domnu Sergiu vila. I-a plăcut atât de mult că zicea să pună placă de marmură cu numele meu: „Casă lucrată de meșterul Covaci Costică”.. Dar n-a mai pus-o.

- Ciudat ! Foarte ciudat !

- Dumneata ce ai fost?

- Dulgher. Am fost tot dulgher și zidar.

- Ce potriveală! Și mai zici că nu există soartă ...

- Cum te cheamă?

- Covaci Costică. Din Întorsura Buzăului, satul Brădet. Dar pe dumneata?

- Manole.

- Manole și mai cum ?

- Manole și atât.N-ai auzit de mine?

- De unde să aud, dacă ai trăit așa de demult?

- De la școală.

- N-am prea fost la școală. Mă trimteau cu oile, apoi când mă făcusem mai mărișor, lucram la pădure. Abia după ce-am făcut armata am învățat dulgheria. Dar calcule știu să fac. Mai ceva ca un inginer !

- Biserici ai lucrat?

- N-am avut ocazia. Dar nu m-aș fi dat în lături. Poate că la turlă era puțin mai greu, dar m-aș fi descurcat.

- O biserică durează mai mult.

- Așa-i. Câte biserici ai făcut?

- Ce întrebare!

- Hai, spune adevărat. Eu mă mândream cu construcțiile mele. Dacă omul nu se zgârcea la materiale, i le făceam pentru o mie de ani.

- Nici prea frumoase nu e bine să le faci. Mie de la asta mi s-a tras. Am lucrat prea bine, prea durabil, prea frumos.

- Și care-i baiul?

- N-ai auzit de Mănăstirea Curtea de Argeș ?

- Parc-am auzit ceva. E prin Regat, nu-i așa? Eu sunt de dincoace de munți, din Țara Bârsei.

- Dacă ai fi mers la școală ai fi învățat despre mănăstirea făcută de mine. Cea mai frumoasă din lume. Mi-am zidit și nevasta în ea.

- Ce vorbă mai e și asta? Vreau să spun: ce gând?

- Eh, uite, e chiar cum ți-am spus.

- Vrei să te cred că ți-ai zidit muierea? De ce? Te cicălea?

-Nu mă bătea la cap săraca. Era bună și frumoasă. Și harnică. Se surpa tot ce clădeam. „Dar orice lucra/Noaptea se surpa!”

- Înseamnă că nu era bun mortarul. Mortarul e totul. Nu trebuie să-l lași pe mâna lucrătorilor. Trebuia să stai lângă ei, să fi cu ochii pe ei, să mesteci și tu. Era bătrână?

- Cine?

- Femeia.

- Nu ți-am spus că era tânără !

- Și eu am avut nevastă mult mai tânără ca mine. Și frumoasă. Cum eram plecat în toate zilele, iar seara mă întorceam obosit, îmi treceau prin cap fel de fel de prostii. Nu când eram acasă, ci când zideam. O cărămidă, zece, o mie... Mii și mii de cărămizi, mii și mii, să le tot pui, să le tot așezi, să te tot uiți la sfoară, la firul cu plumb, la poloboc, îți trec prin cap și nebunii. Dar eu mi-am zis numai așa, în glumă: „Dacă-aș zidi-o, nu s-ar mai uita nimeni la ea. Ar sta neatinsă o mie de ani”.

- La mine-a fost altfel. A fost Șoapta.

- Șoapta ?

- Șoapta de Sus. Am auzit-o noaptea, când mă frământam.

- Era Necuratul, Doamne iartă-mă !

- Ba era Șoapta Sfântă, că lucram la o biserică. Și cum a șoptit, așa s-a întâmplat. Ce interes avea Necuratul să înalț o biserică?

- Nu pot să cred.

- Am făcut un fel de rămășag. Care femeie vine prima în ziua următoare cu merinde și schimburi, c-o fi o nevastă, c-o fi o soră, o zidim.

- Adică și lucrătorii au fost de acord?

- Eram toți pentru unu și unu pentru toți.

- Ai avut inima asta?

- Păi se stârnisă o furtună cu tunete, fulgere și trăznete, „o ploaie cu spune, să facă pâraie, să curgă șiroaie”. Am nădăjduit că n-o să fie a mea, că ședeam mai departe. Când colo, iacăt-o că apare, udă learcă și plină de noroi.

- Cu atât mai mult te întreb: nu ți-a fost milă ?

- M-am întărit. Mi-am făcut curaj. Mi-am împietrit inima. Îmi ziceam: „Dacă a pornit ea pe o asemenea vreme, te pomenești că-mi ascunde ceva ...”

- Lucrai și pe ploaie ? Și pe trăznete ?

- Numai în ziua aceea.

- Cum zicea-i că-i spune ?

- Curtea de Argeș.

- Nu mănăstirii, muierii!

- Ana.

- Pe-a mea o chema Mona. Dar după ... cum să-ți spun ... după întâmplarea aia ...

- Nu s-a mai surpat. Și am zidit-o repede, să n-o mai aud.

- O auzai ?

- O aud și acum.

- Ferească Dumnezeu! N-am fost pus în situația asta.

- Ai avut noroc.

- Noroc ? Eu și norocul! Uită-te la picioarele mele cum am ajuns cu atâta noroc.

- Ai căzut de pe schelă?

- Aș! Cât mă vezi de mare, mă cățaram ca o pisică. Chiar dacă alunecam puțin, tot mă prindeam de ceva. La muncă nu mi-am pierdut decât astea două degete. Mi le-am prins la circular. Eram cam abțiguit.

- Atunci ce-ai pățit?

- Ascultă meșter mare ! Nu simțai nevoia să iei câte o țârie ?

- Ba bine că nu! După ce muncești cât e ziulica de lungă, și pe arșiță și pe frig, ba la acoperișuri chiar și pe ger ... Ce să beau, lapte ?

- Eh, se vede că ești de meserie. Dar polițaiul nu era.